

Svenska Bankföreningen

2006-01-26

Datainspektionen
Att. Catharina Fernquist
Box 8114
104 20 STOCKHOLM

Komplettering

Ansökan om undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen

Dnr 1344-2005

Svenska Bankföreningen vill med anledning av Datainspektionens skrivelse den 21 december 2005 lämna följande kompletterande upplysningar om hur den önskade kontrollen mot OFAC-listan avses bli genomförd.

Bankernas kontroll mot OFAC-listan kommer att avse betalningstransaktionen som sådan, dvs. såväl betalningsmottagaren som betalningsavsändaren och eventuellt meddelande i betalningsuppdraget. Ändamålet med att kontrollera också avsändaren är att säkerställa att betalningen inte stoppas till följd av okunskap om de ekonomiska sanktionerna, dvs. samma ändamål som anfördes beträffande kontrollen av betalningsmottagaren i föreningens ansökan. Det är nämligen så att om avsändaren är med på OFAC-listan kommer betalningen att stoppas av andra banker i ett senare led i betalningskedjan, när den svenska banken inte längre har kontroll över betalningen och kan bistå kunden/avsändaren. För att inte utsätta kunden för denna risk är det att föredra att kontrollen sker redan i samband med att betalningstransaktionen påbörjas. Denna kontroll behöver alltså kunna göras av alla bankerna.

Information om att kontroll kommer att ske mot OFAC-listan vid utlandsbetalningar avser bankerna lämna i de allmänna villkoren för eller i samband med utnyttjande av de aktuella betalningstjänsterna. Hur denna information ska utformas har ännu inte diskuterats. Det torde dock vara lämpligt att den ges en generell avfattning och inte uttryckligen nämner OFAC-listan. Informationen kan då också omfatta andra sanktionslistor, t.ex. från EU.

Om en kund skulle finnas på OFAC-listan, vilket är ytterst osannolikt, avser bankerna som en del av servicen till kunden upplysa om detta, så att denne själv kan ta ställning till vad som bör göras med betalningsuppdraget. Såvitt det är bekant för oss finns det för närvarande ingen med svenskt personnummer på listan. Å andra sidan kan en träff mot OFAC-listan anses utgöra en indikation på att transaktionen skäligen kan antas utgöra penningtvätt eller finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall. Bankerna är då enligt lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt respektive lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall m.m. skyldiga att granska transaktionen och – om misstankarna

kvarstår efter bankens granskning – lämna uppgifter till Finanspolisen om alla omständigheter som kan tyda på att det är fråga om en sådan transaktion. Denna granskningsskyldighet är dock inte speciell för denna typ av betalningar, utan det finns en generell skyldighet för bankerna att granska alla transaktioner som kan utgöra misstänkt penningtvätt eller terroristfinansiering. Enligt de nämnda lagarna är det förbjudet för banken att röja för kunden eller någon utomstående att en granskning har genomförts eller att uppgifter har lämnats till Finanspolisen.

Efter ytterligare överväganden inom bankerna har konstaterats att kontroll behöver ske – inte endast av betalningar till eller via USA – utan av alla utlandsbetalningar oavsett mottagarland och valuta. Skälet till detta är att utlandsbetalningar ofta genomförs genom en kedja av banker i olika länder och att den svenska banken inte i förväg vet exakt vilken väg en betalning kommer att gå. Detta beror på att de banker som de svenska bankerna har samarbetsavtal med i sin tur har samarbetsavtal med banker i andra länder om utförande av betalningar. Detta innebär att en transaktion kan komma att passera länder och banker, som ställer krav på att kontroll av betalningarna ska ske mot OFAC-listan. Det kan dessutom tilläggas att alla betalningar i US dollar måste gå via clearingbanker i USA.

Om kontroll mot OFAC-listan inte gjorts i Sverige är risken att betalningen stoppas och att kunden inte kan komma åt sina pengar. Om de svenska bankerna inte kan bekräfta för sina utländska samarbetsparter att kontroller görs mot OFAC-listan är risken att samarbetsavtalen sägs upp och att de svenska bankerna fortsättningsvis inte kan medverka på viktiga delar av den internationella bankmarknaden. Samtidigt ska det understrykas att sannolikheten för att kontrollen mot OFAC-listan leder till en träff är ytterst begränsad. Hittillsvarande erfarenheter av kontroll mot olika sanktioner som Sverige och EU vidtagit visar att årligen endast några enstaka träffar förekommer i hela det svenska bankväsendet trots att det genomförs åtskilliga miljoner transaktioner. Föreningen vill dessutom framhålla att uppgifterna på OFAC-listan publiceras på Internet och därmed är allmänt tillgängliga. Ett integritetsintrång torde snarare ske vid publiceringen, än när en kontroll görs mot förteckningen. Föreningen vill erinra om att listan även innefattar uppgifter om företag och organisationer och att behandling av sådana uppgifter inte omfattas av personuppgiftslagen.

Avslutningsvis vill Bankföreningen framhålla att denna ansökan, utöver att säkerställa kundernas betalningar, syftar till att de svenska bankerna ska kunna leva upp till de krav som i växande utsträckning ställs av internationella organisationer, andra stater och utländska banker på effektiva åtgärder mot penningtvätt och terroristfinansiering.

Med vänlig hälsning

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Ulla Lundquist

Tomas Tetzell